

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ректора Академії
від 29.12.2025 р. № 109

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ
в КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»
(нова редакція)**

I. Загальні положення

1.1. Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положення про дистанційне навчання, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 25 квітня 2013 року № 466 зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 квітня 2013 року за № 703/23235 (із змінами), Наказу МОН від 30 жовтня 2013 року № 1518 «Про затвердження Вимог до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками і спеціальностями», «Положення про організацію освітньої діяльності з підвищення кваліфікації КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», та визначає основні засади організації та впровадження дистанційного навчання в комунальному вищому навчальному закладі «Харківська академія неперервної освіти» (надалі – Академії).

1.2. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

1.3. Це Положення поширюється на дистанційне навчання (дистанційний етап навчання у разі поєднання форм навчання) на усіх організаційно-педагогічних формах навчання в Академії.

1.4. Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти, за освітніми програмами підвищення кваліфікації працівників.

1.5. Завданням дистанційного навчання є забезпечення здобувачам освіти можливості реалізації конституційного права на підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

1.6. У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:

- асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою

- у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;
- веб-ресурси навчальних освітніх програм, у тому числі дистанційні курси, – систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних освітніх програм, яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів;
 - веб-середовище дистанційного навчання – системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних освітніх програм, програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням;
 - дистанційна форма навчання – форма організації навчального процесу, що відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі з використанням сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій;
 - дистанційний етап навчання – етап навчання за дистанційною формою на курсах підвищення кваліфікації, організованих із поєднанням форм навчання (очно-заочна, очно-заочно-дистанційна тощо);
 - інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних освітніх програм, а також забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету;
 - психолого-педагогічні технології дистанційного навчання - система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;
 - синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо);
 - система управління веб-ресурсами навчальних освітніх програм - програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів;
 - система управління дистанційним навчанням – програмне забезпечення, призначене для організації навчального процесу та контролю за навчанням через Інтернет та/або локальну мережу;
 - суб'єкти дистанційного навчання – особи, які навчаються (здобувачі, слухачі), та особи, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники, методисти тощо);

- технології дистанційного навчання – комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у навчальних закладах та наукових установах.

II. Основи організації дистанційного навчання

2.1. Дистанційне навчання може реалізовуватися шляхом:

- застосування дистанційної форми як окремої форми навчання;
- використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах (застосування дистанційної форми поряд з іншими (очною, заочною тощо)).

2.2 Підвищення кваліфікації (післядипломна освіта) педагогічних кадрів за дистанційною формою навчання здійснюються за освітніми програмами, затвердженими в установленому порядку.

2.3. Строк навчання слухачів за дистанційною формою встановлюється Академією і має бути не меншим, ніж за очною формою за відповідними напрямками підвищення кваліфікації.

2.4. Організацію освітнього процесу навчання за дистанційною формою в Академії забезпечує Центр дистанційної освіти, діяльність якого регулюється відповідним положенням.

2.5. Технології дистанційного навчання під час організації та забезпечення будь-яких форм навчання можуть використовуватись в Академії за наявності відповідного кадрового та системотехнічного забезпечення.

2.6 Рішення щодо використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі приймається вченою радою Академії й затверджується наказом ректора.

2.7. Науково-педагогічні й педагогічні працівники залежно від ситуації (небезпека або перебої із світлом) можуть самостійно визначати режим (синхронний або асинхронний) проведення окремих навчальних занять, що відображується у Розкладі навчальних занять.

2.8. Робота науково-педагогічних і педагогічних працівників в умовах дистанційного навчання чи з використанням технологій дистанційного навчання може виконуватися поза робочими приміщеннями чи територією закладу освіти, в будь-якому місці, за вибором працівника, відповідно до вимог статті 602 Кодексу законів про працю України.

2.9. Облік проведення навчальних занять під час дистанційного навчання здійснюється у журналі обліку курсів підвищення кваліфікації. За рішенням вченої ради академії для організації дистанційного навчання може використовуватися електронний розклад занять, електронний журнал обліку курсів підвищення кваліфікації.

III. Особливості організації освітнього процесу за дистанційною формою навчання

3.1. Освітній процес за дистанційною формою навчання здійснюється в таких формах: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи.

3.2. Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є: лекція, семінар, практичні заняття, тренінги, консультації тощо.

3.3. Лекція, консультація, тренінг, семінар проводяться зі слухачами дистанційно в синхронному або асинхронному режимі відповідно до робочих програм/розкладів навчальних занять курсів підвищення кваліфікації/планів/програм конкретних заходів.

3.4. Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації в синхронному або асинхронному режимі.

3.5. Практичне заняття, що передбачає виконання практичних (контрольних) робіт, відбувається дистанційно, як правило, в асинхронному режимі. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочими програми / розкладами навчальних занять курсів підвищення кваліфікації.

3.6. Лабораторне заняття може проводитись очно у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях або дистанційно з використанням відповідних віртуальних тренажерів і лабораторій.

3.7. До інших видів навчальних занять при здійсненні освітнього процесу можуть відноситись ділові ігри, виконання проєктів у групах тощо. Ці види навчальних занять можуть проводитись очно або дистанційно в синхронному або асинхронному режимі, що визначається робочими програми / розкладами навчальних занять курсів підвищення кваліфікації.

3.8. Практична підготовка слухачів, які навчаються за дистанційною формою навчання, проводиться за робочими програмами / розкладами навчальних занять курсів підвищення кваліфікації.

3.9. Контрольні заходи певної освітньої програми підвищення кваліфікації фахівців за дистанційною формою навчання містять проміжний (тематичний, модульний), підсумковий та інші види контролю знань, умінь і навичок, набутих слухачем у процесі навчання.

Усі контрольні заходи в Академії можуть здійснюватися дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеоконференцзв'язку за умови забезпечення аутентифікації того, хто навчається, або очно.

IV. Загальний порядок організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання

4.1. Даний порядок регламентує процеси підготовки, здійснення освітнього процесу.

4.2. Порядок поширюється на всіх учасників освітнього процесу, що здійснюють та забезпечують дистанційне навчання в Академії.

4.3. Організаційне забезпечення проведення дистанційного етапу навчання на курсах/спецкурсах здійснює Центр дистанційної освіти Академії.

4.4. Дистанційне навчання на відповідному етапі курсів підвищення кваліфікації за очно-заочно-дистанційною формою здійснюється відповідно до

освітньої програми з підвищення кваліфікації за відповідним напрямом, робочого навчального плану.

4.5. Робочий навчально-тематичний план курсів підвищення кваліфікації за дистанційною формою навчання розробляється відповідно до освітньої програми відповідною кафедрою Академії з конкретизацією тем/годин, автора-упорядника, за якими передбачено дистанційне навчання, з урахуванням необхідності проведення навчального заняття з підготовки слухачів до самостійної роботи з дистанційним курсом (відповідно до специфіки навчальної дисципліни, в межах часу, передбаченого освітньою програмою).

4.5. Навчальні матеріали дистанційного курсу розміщуються на сайті дистанційної освіти Академії не пізніше, ніж за 1 день до початку навчання відповідної категорії слухачів.

4.7. Відкриття доступу до навчального контенту здійснюється протягом першого тижня навчальних занять відповідної категорії слухачів. Відкриття доступу до завдань, що забезпечують контрольні заходи за результатами дистанційного навчання (завдання у тестовій формі) за 2 дні до закінчення дистанційного етапу.

4.8. Супроводження освітнього процесу за дистанційною формою здійснює куратор, що передбачає консультації, листування зі слухачами курсів, отримання результатів виконання контрольних завдань, інформування слухачів щодо результатів оцінювання тощо.

4.9. Контроль якості освітньої діяльності слухачів на дистанційному етапі здійснюється шляхом тестування за матеріалами дистанційного курсу. Тестування проводиться в он-лайн режимі відповідно до розкладу.

4.10. Закриття доступу до навчально-методичних матеріалів здійснюється у останній день навчання відповідної групи.

V. Навчально-методичне забезпечення дистанційного навчання

5.1. Навчально-методичне забезпечення дистанційного навчання включає:

- освітні програми за певним напрямом,
- розклади навчальних занять,
- плани/програми навчально-тематичних заходів,
- змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану/навчальної програми підготовки (контент) методичні (теоретичні та практичні),
- рекомендації щодо розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;
- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;

5.2. Педагогічні, науково-педагогічні працівники Академії, які здійснюють супроводження процесу дистанційного навчання, повинні підвищувати свою кваліфікацію щодо організації та володіння технологіями дистанційного навчання в порядку, встановленому чинним законодавством.

5.3. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає:

- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференц-зв'язку тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління навчальним процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;
- інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускнуою здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання навчального закладу цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації навчального процесу у синхронному та асинхронному режимах;
- програмне забезпечення загального та спеціального призначення (у тому числі для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами;
- веб-ресурси освітніх програм, що необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:
 - методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
 - документи планування навчального процесу (навчальні програми, навчально- тематичні плани, розклади занять);
 - відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;
 - мультимедійні лекційні матеріали;
 - термінологічні словники;
 - практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
 - віртуальні лабораторні роботи із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
 - віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
 - пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;
 - ділові ігри із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
 - електронні бібліотеки чи посилання на них;
 - бібліографії;
 - дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси освітньої програми єдиним педагогічним сценарієм;
 - інші ресурси навчального призначення.

5.4. Перелік веб-ресурсів освітніх програм, необхідних для забезпечення дистанційного навчання (дистанційного етапу навчання), визначається Академією.

5.5. Для забезпечення дистанційного навчання слухачів Академія може створювати власні веб-ресурси або використовувати інші веб-ресурси у встановленому законодавством порядку.

VI. Вимоги до оформлення навчально-методичного комплексу (НМК) для забезпечення дистанційного етапу навчання курсів підвищення кваліфікації

6.1. Навчально-методичний комплекс (далі – НМК) визначає сукупність організаційних, дидактичних і методичних документів, спрямованих на забезпечення самостійної роботи слухачів на дистанційному етапі курсів підвищення кваліфікації у Академії.

6.2. НМК розробляється окремо для кожної категорії слухачів науково-педагогічними працівниками відповідної кафедри (секції) Академії на підставі освітньої програми з підвищення кваліфікації.

6.3. НМК подається до секції інформатизації та дистанційного навчання не пізніше ніж за 1 тиждень до початку навчання відповідної групи. Відповідальність за своєчасну підготовку та подання НМК несе завідувач кафедри (секції).

6.4. НМК складається з наступних блоків:

- витяг з робочого навчально-тематичного плану із конкретизацією тем (годин) дистанційного етапу навчання;
- методичні рекомендації щодо самостійного опанування слухачами навчальних матеріалів;
- матеріали навчальних тем (лекцій), структуровані за модулями;
- рекомендації (інструкція) щодо виконання контрольних заходів;
- додаткові матеріали нормативного або довідкового характеру, списки літературних джерел, словник тощо;
- завдання для здійснення контролю: завдання у тестовій формі (завдання для он-лайн тестування розробляються з розрахунку: 1 навчальна година – 1 завдання; для складання тестів можуть бути використані такі типи завдань:
 - з однією правильною відповіддю;
 - з кількома правильними відповідями;
 - на відповідність.

До НМК можуть входити такі додаткові компоненти:

- презентації з навчальної теми (лекції);
- відеоматеріали;
- та інші мультимедіа матеріали.

6.5. Навчально-методичний комплекс розглядається на засіданні відповідної кафедри Академії. Відповідальність за зміст НМК несе завідувач кафедри.

6.6. НМК оформлюється у текстовий документ (за зразком) і подається до Центру дистанційної освіти у електронному вигляді.

*Схвалено Вченою радою,
протокол № 6 від 29 грудня 2025 року*